

**Ierosināta lieta par aizliegumu personām, kuras sodītas par noteiktiem
noziedzīgiem nodarījumiem, strādāt iestādēs, kurās uzturas bērni**

Satversmes tiesas 1. kolēģija 2020. gada 15. jūlijā ierosināja lietu “Par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam”.

Apstrīdētā norma

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punkts (turpmāk – apstrīdētā norma) noteic, ka bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citās tādās iestādēs, kurās uzturas bērni, bērnu pasākumos un tādos pasākumos, kuros piedalās bērni, nedrīkst strādāt, veikt brīvprātīgo darbu, kā arī saskaņā ar noslēgto vienošanos sniegt pakalpojumus citstarp personas, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, – neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas (izņemot personas, kuras sniedz vienreizējus vai īslaicīgus pakalpojumus, kā arī pakalpojumus, kas tiek sniegti, bērnam klāt neesot).

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums:
“Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Satversmes 106. panta pirmais teikums: “Ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Augstākās tiesas pieteikuma. Tās izskatīšanā ir civillieta, kurā celta prasība par darba uzteikuma, kas citstarp ir pamatots ar apstrīdēto normu, atzīšanu par spēkā neesošu, personas atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas piedziņu par darba piespiedu kavējuma laiku.

Augstākās tiesas ieskatā apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 106. panta pirmajam teikumam, jo tajā ietvertais pamattiesību ierobežojums, proti, aizliegums personām, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas) strādāt iestādēs, kurās uzturas bērni un pasākumos, kuros piedalās bērni, neesot nepieciešams. Šāda pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi varot sasniegt ar personas tiesību mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, piemēram, pieļaujot katra individuālā gadījuma izvērtēšanu.

Tāpat apstrīdētā norma neatbilstot arī Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam, jo attiecībā uz prasītāju konkrētajā civillietā tiekot pieļauta atšķirīga attieksme, salīdzinot ar citām personu grupām, piemēram, personām, kuras nedrīkst strādāt par pedagogu, ja tās sodītas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un personām, kuras nedrīkst būt par bērna adoptētāju, ja tās sodītas par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai tās piedraudējumu. Iepriekšminētajos gadījumos esot pieļaujama individuāla gadījuma izvērtēšana, bet apstrīdētā norma tādu iespēju neparedzot.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2020. gada 15. septembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2020. gada 15. decembris**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Lēmums par lietas ierosināšanu pieejams šeit:

http://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=/wp-content/uploads/2020/07/2020-36-01_Lemums_ierosinasana.pdf#search=

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību un
protokola nodaļas vadītāja

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv,
67830749, 26200580